

v druhé větě § 283 tr. ř. uvedených. Nemůže pak nic jiného platiti pro případy, kde tyto předpoklady pomíjejí nikoli sice podle povahy trestu, ale podle pozitivního předpisu zákona, jak je tomu v případech, kde podle § 28, odst. 2 zák. čís. 50/1923 Sb. z. a n. užití zmírňovacího a zaměňovacího práva je rovněž již předem vyloučeno a tudíž vůbec nepřichází v úvahu měřítko, na němž ustanovení § 283 tr. ř. jinak zakládá otázku přípustnosti či nepřípustnosti odvolání z výroku o trestu. Stručně řečeno: kde ať podle povahy trestu nebo podle zákona již předem vůbec není možno použití zmírňovacího nebo zaměňovacího práva, nelze na něm činiti závislým právo odvolací po rozumu § 283 tr. ř.

Podle toho, co předesláno, nelze pochybovati, že odvolání státního zastupitelství, domáhající se na podkladě přitěžujících okolností rázu arbitrního vyměření trestu v mezích druhé věty zákonné trestní sazby § 6, čís. 1 zák. čís. 50/1923 Sb. z. a n., je podle zákona přípustné.

Čís. 5728.

Poměr § 12 zákona čís. 108/1933 Sb. z. a n. a § 7 zákona čís. 124/1924 Sb. z. a n. ve znění vyhlášky min. sprav. čís. 145/1933 Sb. z. a n.

Předpis § 12 zákona čís. 108/1933 Sb. z. a n. platí též pro trestné činy spáchané obsahem tiskopisu.

Zadostiučinění uveřejněním rozsudku v onom periodickém tiskopise, jehož obsahem byl trestný čin spáchaný, jest upraveno výlučně v § 7 zákona čís. 124/1924 Sb. z. a n. ve znění vyhlášky min. sprav. čís. 145/1933 Sb. z. a n.; nelze se proto domáhati uveřejnění rozsudku v tomto periodickém tiskopise podle § 12 zákona čís. 108/1933 Sb. z. a n.

(Rozh. ze dne 27. října 1936, Zm II 285/36.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítnuv zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu trestního v Brně ze dne 11. března 1936, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem pomluvy ve smyslu § 2 zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n., zamítl i jeho odvolání z výroku o uveřejnění rozsudku podle § 12 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n., pokud šlo o periodický tiskopis »L.«, a stanovil jako nejvyšší částku útrat uveřejnění, které nese obžalovaný, 200 Kč; naproti tomu vyhověl tomuto odvolání, pokud šlo o periodický tiskopis »M. N.«, a zrušil rozsudkový výrok učiněný podle § 12 zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n. v příčině zmíněného periodického tiskopisu.

Z d ů v o d ů:

Provedení odvolání obírá se pouze výrokem, jímž bylo obžalovanému odepřeno podmíněné odsouzení a jímž bylo soukromému žalobci podle § 12 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n. přiznáno právo, aby dal uveřejniti

rozsudečný nález v periodických časopisech »M. N.« a »L.« na útraty obžalovaného do výše 400 Kč pro obě uveřejnění.

Odvolání vznesené po rozumu § 33, odst. 3 cit. zák. proti zmíněnému výroku o uveřejnění rozsudku je bezdůvodné, pokud se týče práva k uveřejnění rozsudečného nálezu v časopise »L.«, leč oprávněné, pokud jde o uveřejnění v periodickém tiskopise »M. N.«.

Neprávem dovozuje odvolání, že ustanovení § 12 neplatí pro trestné činy spáchané tiskem a že je proto napadený výrok pochybený též v příčině uveřejnění rozsudku v časopise »L.«.

Instituce uveřejnění odsuzujícího rozsudku, sloužící především účelu zadostučinění, byla pro obor trestných činů proti bezpečnosti cti, spáchaných obsahem tiskopisu, zavedena ustanovením § 14 zák. čís. 124/1924 Sb. z. a n. (v původním znění), a to dvojím způsobem podle toho, zda jde o uveřejnění v onom periodickém tiskopise, v němž urážlivá zpráva byla uveřejněna, či o uveřejnění v dalších časopisech navrhovatelem označených.

Co se týče prvního případu, upravil 1. odst. § 14 cit. zák. zmíněné zadostučinění v ten způsob, že soud na návrh žalobce (soukromého účastníka, soukromé strany) v odsuzujícím rozsudku (obligatorně) uloží odpovědnému redaktoru a vydavateli dotyčného časopisu, aby v něm **b e z p l a t n ě** a bez poznámky uveřejnili rozsudkový výrok, po případě i důvody. Toto ustanovení do předpisu § 24 cit. zák. nepojaté vztahovalo se výlučně na trestné činy spáchané obsahem tiskopisu periodického. Povinnost, o níž jde, byla blíže upravena ustanovením § 16 cit. zák. a vybavena sankcí podle předpisu § 20, odst. 1 cit. zák. (zastavení vydávání tiskopisu).

Druhý odst. § 14 cit. zák., jenž hledě k ustanovení § 24 cit. zák. platil i pro trestné činy spáchané tiskopisy neperiodickými, upravil pak zadostučinění uveřejněním rozsudku v dalších periodických tiskopisech, jež navrhovatel označil, tudíž nepochybně v periodických tiskopisech mimo onen, ve kterém byla uveřejněna závadná zpráva. Podle tohoto ustanovení nemohl soud uveřejnění rozsudku periodickým tiskopisům na věci nezúčastněným přímo uložit, nýbrž mohl jen (fakultativně) na návrh osob uvedených v prvním odstavci vysloviti, že tyto osoby jsou oprávněny uveřejniti rozsudek v jednom nebo dvou periodických tiskopisech, a to do výše soudem určené **n a n á k l a d o d s o u z e n ě h o**, nikoli tudíž bezplatně.

Že tu zákon pro poskytnutí zmíněného zadostučinění volil dvě různé metody, podle toho, zda jde o periodický tiskopis, který urážlivou zprávu uveřejnil, či o jiné periodické tiskopisy, má svůj důvod zjevně v tom, že prv uvedený tiskopis je z důvodů mravních povinen, aby ono zadostučinění dal bezplatně, pročez toto zadostučinění může býti též vynuceno, kdežto u ostatních periodických tiskopisů na věci nezúčastněných nezbyvá, než přenechat uveřejnění bez jakékoli sankce, najmě i beze sankce podle §§ 20 a 21 tisk. zák., soukromoprávní dohodě mezi soukromým žalobcem a příslušným tiskopisem. Rozsudkový výrok, o nějž

jde, má tu proto pro navrhovatele jen ten význam, že navrhovatel má proti odsouzenému vymezený ovšem nárok na náhradu nákladu s uveřejněním rozsudku spojeného.

Naproti tomu byla tato cesta, jak ji má na mysli druhý odst. § 14 cit. zák., slovem »dalších« co do onoho periodického tiskopisu, který urážlivou zprávu uveřejnil a takřka se provinil, vyloučena zřejmě proto, že zpravidla nelze ani předpokládati, že by směrodatní činitelé tohoto periodického tiskopisu k uveřejnění odsuzujícího rozsudku bez povinnosti a hrozící sankce svolili, leda po případě za přemrštěnou odměnu, kterou by pak uražený musel hraditi většinou ze svého. Taková úprava zadostučinění nemohla se však zákonodárci zdáti vhodnou již z důvodů mravních a z důvodů slušnosti a upravil proto uveřejnění rozsudku jednak v periodickém tiskopise, v němž byla stíhaná zpráva uveřejněna, jednak v ostatních tiskopisech zcela různě.

Pokud jde o nynější právní stav, jak byl založen zákonem o ochraně cti čís. 108/1933 Sb. z. a n., uvedlo ustanovení § 39 cit. zák. tiskovou novelu svrchu zmíněnou v soulad s novou úpravou ochrany cti (viz zprávu úst. právn. výboru tisk. č. 2268 posl. sněm. z roku 1933) a utvořilo takto z obou zákonů do jisté míry celek, jehož normy slouží ve vzájemném vztahu ochraně cti. Jak úzce oba tyto zákony, najmě co do otázky uveřejnění rozsudku, souvisí, je zjevno i z ustanovení § 10 zák. čís. 124/1924 Sb. z. a n. ve znění vyhl. čís. 145/1933 Sb. z. a n., pokud částečně upravuje otázku útrat vzniklých z uveřejnění rozsudku podle § 12 zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n.

Ustanovením § 39 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n. byl však bývalý druhý odst. § 14 zák. čís. 124/1924 Sb. z. a n. (v původním znění) zrušen, neboť stal se zbytečným hledě k obecnému ustanovení § 12 zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n., které upravuje stejnou otázku, avšak s platností jak pro trestné činy spáchané obsahem tisku, tak pro trestné činy spáchané způsobem jiným.

Podle toho je jasno, že ustanovení § 12 zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n. platí též pro trestné činy spáchané obsahem tiskopisu, zvláště když by opačný názor vedl pro obor tiskových deliktů proti ochraně cti ke značnému zúžení zadostučinění uraženého proti stavu, jak byl dříve opodstatněn podle zák. čís. 124/1924 Sb. z. a n. (v původním znění), což nemohlo býti zamýšleno. Bylo by též nepochopitelné, že by pachatel tiskového deliktu měl býti v uvedeném směru privilegován před pachatelem urážky mimotiskové, tudíž zpravidla méně nebezpečné, neboť znamenalo by skutečně takové privilegování, kdyby bylo zadostučinění žalobcovo v případě útoku spáchaného obsahem tiskopisu omezeno na uveřejnění v onom jediném tiskopisu, v němž byla závadná zpráva uveřejněna. Neobstojí tudíž názor stěžovatelův, že ustanovení § 12 zák. čís. 108/1933 Sb. z. a n. neplatí pro trestné činy spáchané obsahem tisku, byť i tento názor — ovšem bez odůvodnění — sdílel komentář Hrabánka-Miloty (str. 236), a ježto mimo to nelze popřít, že soukromý žalobce jako řídicí učitel měl důležitý zájem na uveřejnění rozsudečného nálezu, aby bylo takto obvinění závadným obsahem tiskopisu proti němu

vznesené vyvráceno i ve veřejnosti, bylo odvolání obžalovaného, pokud jde o uveřejnění ve smyslu § 12 cit. zák. v periodickém tiskopise »L.«, zamítnouti jako bezdůvodné.

Jinak má se věc, pokud se výrok podle § 12 cit. zák. vztahuje na periodický tiskopis »M. N.«, tudíž na onen tiskopis, jehož obsahem byl soukromý žalobce napaden.

Bylo již zevrubně dovozeno, že a proč druhý odst. § 14 zák. č. 124/1924 Sb. z. a n. (v původním znění) upravil onen způsob zadostučinění, jaký má nyní na mysli ustanovení § 12 zák. o ochraně cti, s vyloučením uveřejnění v onom periodickém tiskopise, v němž byla závadná zpráva uveřejněna, pokud se týče, že a proč uveřejnění rozsudku v tomto tiskopise mohlo se dít výlučně způsobem vytčeným v prvním odstavci citovaného ustanovení.

Na tom se nemohlo nic změnit tím, že ustanovení obou těchto odstavců byla rozštěpena v ten způsob, že první odstavec zůstal v uvedené tiskové novele (ve znění vyhlášky č. 145/1933 Sb. z. a n.) zachován jakožto nynější § 7, odst. 1, kdežto obsah odstavce druhého byl — jak uvedeno, se všeobecnou platností pro trestné činy, ať spáchané obsahem tiskopisu, nebo způsobem jiným — pojat do zákona o ochraně cti (§ 12). Že způsob zadostučinění po rozumu § 12 cit. zák. je vyloučen u onoho periodického tiskopisu, jehož obsahem byl trestný čin spáchán, není ovšem již výslovně vyjádřeno, neboť slovo »dalších«, projevující tuto myšlenku v § 14, odst. 2 zák. č. 124/1924 Sb. z. a n. (v původním znění), není v doslovu cit. § 12 obsaženo, avšak zřejmě jen proto, že tu již není přímé souvislosti s předpisem bývalého 1. odst. § 14 tisk. novely (v původním znění).

Zůstaly-li však úplně nezměněny uvedené legislativní důvody pro zmíněný již rozdíl mezi úpravou zadostučinění uveřejněním rozsudku jednak v periodickém tiskopise, jehož obsahem byl trestný čin spáchán, jednak v jiných periodických tiskopisech, a hledí-li se dále ke vzniku nynější úpravy a k tomu, co bylo vpředu dovozeno o jednotné struktuře a vzájemné souvislosti obou zákonů, o něž jde, nelze pochybovati, že sluší i nyní obě ustanovení upravující otázku zadostučinění uveřejněním rozsudku v oboru trestných činů proti bezpečnosti cti, totiž ustanovení § 12 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n. a § 7 zák. č. 124/1924 Sb. z. a n. ve znění vyhlášky č. 145/1933 Sb. z. a n. vykládati v jejich vzájemné souvislosti a závislosti jako celek, a dospěti takto k závěru, že sice ustanovení § 12 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n. platí, jak již předesláno, též pro tiskové delikty proti ochraně cti, že však zadostučinění uveřejněním rozsudku v onom periodickém tiskopise, jehož obsahem byl trestný čin spáchán, jest upraveno výlučně a způsobem vyčerpávajícím ve zvláštním ustanovení § 7 zák. č. 124/1924 Sb. z. a n. (v novém znění) a že je proto cesta upravená ustanovením § 12 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n. neschůdná v příčině periodického tiskopisu, jehož obsahem byl trestný čin spáchán (viz také Miříčka, Trestní právo hmotné, str. 320).

Jak málo by cestou ustanovení cit. § 12 — nehledíc k tomu, co v té příčině již vpředu uvedeno — bylo po případě možno účelu zadostučni-

nění dosáhnouti, vysvítá ostatně i z toho, že uvedený způsob zadostučinění jest omezen nejvýše na dva periodické tiskopisy, kdežto pachatel mohl se útoku na čest žalobcovu dopustiti uveřejněním téhož článku ve více než dvou periodických tiskopisech. I z této úvahy plyne, že periodickými tiskopisy, jež má § 12 zmíněného zákona na mysli, nemohou býti míněny tiskopisy, jejichž obsahem byl trestný čin spáchán.

Podle toho, co dovozeno, mohl tudíž soukromý žalobce navrhnouti poskytnutí zadostučinění uveřejněním rozsudku, pokud jde o periodický tiskopis »M. N.«, je n ve smyslu § 7, odst. 1 zák. č. 124/1924 Sb. z. a n. ve znění vyhlášky č. 145/1933 Sb. z. a n., na čemž nic nemění okolnost, že byl odsouzen jiný pachatel než odpovědný redaktor a vydavatel (viz Jiskra-Bernát, Zákon o ochraně cti a tisková novela, str. 153), nemohl se však onoho zadostučinění co do jmenovaného časopisu domáhati způsobem vytčeným v ustanovení § 12 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n. Navrhl-li pak soukromý žalobce, aby byl obžalovaný — osoba to od odpovědného redaktora a vydavatele různá — odsouzen k otisknutí odsuzujícího rozsudku v časopise »M. N.«, lze v tomto návrhu spatřovati jen návrh na postup podle § 12 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n., který by v tomto směru byl podle toho, co předasláno, nezákonný. Návrh po rozumu ustanovení § 7 tisk. novely nebyl podán.

Odvolání je tudíž po této stránce přisvědčiti, pokud dovozuje, že se tu nalézací soud dovolává ustanovení § 12 cit. zák. neprávem. Bylo proto odvolání v tomto směru vyhověti a zrušiti rozsudkový výrok, učiněný po rozumu § 12 zák. č. 108/1933 Sb. z. a n. v příčině periodického časopisu »M. N.«. Je-li pak příslušný rozsudkový výrok omezen na oprávnění žalobcovo k uveřejnění rozsudečného nálezu v jednom periodickém tiskopise (»L.«), bylo i nejvyšší částku útrat uveřejnění, které nese obžalovaný, snížit na 200 Kč.

Čís. 5729.

Přítomnost' náhradného súkromného žalobcu na hlavnom odvolacom pojednávaní není nezbytná.

(Rozh. zo dňa 27. októbra 1936, Zm III 277/36.)

Najvyšší súd v trestnej veci proti P. M., obžalovanému zo zločinu sprenevery atď., zmätočnú sťažnosť obžalovaného čiastočne odmietol a čiastočne zamietol.

Z d ô v o d o v:

Z dôvodu § 384, č. 6 tr. p. uplatnená zmätočná sťažnosť namieta, že bol vynesенý rozsudok v neprospech obžalovaného, ačkoľvek na hlavnom odvolacom pojednávaní obžaloba nebola zastúpená, pretože sa náhradný súkromný žalobca na hlavné odvolacie pojednávanie ne-